

DELIMITAREA AREALELOR VITIVINICOLE ÎN REPUBLICA MOLDOVA: CARACTERISTICA ZONELOR CU STATUT DE INDICAȚIE GEOGRAFICĂ PROTEJATĂ

Valeria DAMASCHIN

Departamentul Oenologie și Chimie, gr. TVPF – 211, Facultatea Tehnologia Alimentelor, Universitatea Tehnică a Moldovei, or. Chișinău, Republica Moldova

Autorul corespondent: DAMASCHIN Valeria, damaschinvaleria77@gmail.com

Îndrumător/coordonator științific: COVACI Ecaterina, dr., conf. univ.
Departamentul Oenologie și Chimie, UTM

Rezumat. Republica Moldova este o țară agrară cu pământuri bogate, iar printre cele mai vechi îndeletniciri ale străbunilor noștri se numără și vinificația. În prezent țara noastră dispune de nenumărate întreprinderi vitivinicole a căror vinuri au cucerit nu doar consumatorii locali, dar și piața externă. Deși teritoriul țării noastre nu este atât de vast în comparație cu cel a altor țări vitivinicole, totuși acesta cuprinde o floră și faună bogată, plus la toate relieful diversificat permite formarea unor regiuni cu microclimate diferențiate ceea ce a generat delimitarea arealului țării noastre în regiuni vitivinicole după condiții de climă, vegetație, faună, sol și precipitații. Aceste regiuni dețin statutul de zone cu Indicație Geografică Protejată, ceea ce înseamnă că respectivele zone vitivinicole sunt protejate, iar producerea vinurilor în aceste teritorii sunt reglementate de caietele de sarcini caracteristice fiecărei zone în parte și care conține instrucțiuni stricte și concrete în privința fiecărui detaliu. Astfel prin delimitarea arealului vitivinicol în zone geografice, permite diversificarea sortimentului de produse, iar implementarea statutului de „IGP” permite de a avea garanția producerii unor vinuri de cea mai înaltă calitate cu caracteristici definitorii fiecărei zone geografice, ceea ce ne valorifică și mai mult peisajele pitorești și ne permite să simțim în fiecare pahar de vin, suflarea pământului, să auzim adierea vântului din Codri și să vedem undele apelor din râuri în sclipirea soarelui.

Cuvinte cheie: zone IGP, micro climă, areal vitivinicol

Republica Moldova este o țară agrară cu o istorie bogată în tradiții frumoase și îndeletniciri care de-a lungul timpului s-au transmis din generație în generație. Vinificația este una dintre cele mai vechi meserii ale strămoșilor noștri care s-a transmis și generațiilor noastre, desigur de-a lungul vremii multe s-au schimbat, însă dragostea pentru această meserie a rămas neschimbată. Teritoriul țării noastre este delimitat în patru zone vitivinicole cu statut de zone geografice protejate, trei dintre care sunt dedicate vinurilor: Codru, Ștefan Vodă, Valul lui Traian și Divin dedicată producerii de divin și brandy.

Definiția termenului „indicație geografică protejată” (IGP), împreună cu cerințele lor specifice, conform regulamentul (CE) nr 479 privind organizarea comună a pieței viti-vinicole, articolul 34 descrie după cum urmează:

Indicație geografică semnifică o indicație referitoare la o regiune, un loc specific sau, în cazuri excepționale, o țară, utilizată pentru a descrie un produs care respectă cerințe de calitate și autenticitate, precum:

- a) posedă o calitate, o reputație sau alte caracteristici specifice care pot fi atribuite zonei geografice respective;
- b) strugurii, în proporție de cel puțin 85%, provin exclusiv din această arie geografică;
- c) este produs în această arie geografică;
- d) este obținut din soiuri de viță de vie aparținând speciei *Vitis Vinifera* sau unei încrucișări între *Vitis Vinifera* și alte specii din genul *Vitis*.

Statutul de indicație geografică protejată asigură calitatea vinurilor prin caietele de sarcini, documente legislative elaborate, aprobate și adoptate de către Președintele Asociației Vitivinicole a Regiunii Geografic Delimitate și Vice ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare a Republicii Moldova, în care se țin cont de toate posibilitățile și cerințele din domeniul respectiv. Aceste caiete de sarcini reglementează fiecare etapă luând în calcul posibilitățile de producere, cerințele consumatorului și normele de igienă și siguranță a produsului. În așa fel caietele e sarcini prescriu reguli stricte și concrete cu privire la ramura vitivinicolă caracteristică fiecărei regiuni în parte ținând cont de specificul acestora. Acestea reglementează fiecare etapă începând cu înființarea plantațiilor și terminând cu realizarea produsului pe piață, astfel fiecare etapă este strict verificată, iar orice necorespondere este considerată ca contrafacere și produsul automat își pierde statutul de "vin IGP".

Caracteristica denumirii IGP "Codru"

Proveniența denumirii este specifică amplasării regiunii de-a lungul Codrilor Moldovei – inima țării. Această regiune vitivinicolă este delimitată pentru producerea vinului IGP, particularități de mediu specifice au permis obținerea, de-a lungul timpului, a unor vinuri cu tipicitate pregnantă și particulară acestei regiuni.

Caracteristica zonei: clima este temperat continentală, temperatura medie anuală variază în limitele de 9.0 ÷ 9.5°C, teritoriul este puternic fragmentat de o rețea de văi, multiple hârtoape, creste și dealuri, intersectate de pâraie și râulețe. În componența învelișului de sol regăsim cernoziomuri pe 62% din teritoriu, pentru cel predominant carbonatic, obișnuit, levigat și tipic.

Caracteristica denumirii IGP "Ștefan Vodă"

Regiunea dată are identitate voievodală, încărcată cu istorie și tradiție, denumită în numele Voievodului ȘTEFAN CEL MARE, domnitor al Moldovei în decurs de 47 de ani. Voievodul pe durata domniei a dezvoltat producerea și consumul de vinuri, în acest sens a înființat postul de paharnic la curtea domnească. În răspunderea paharnicului era supravegherea podgoriile și vinificatorilor pentru producerea unor vinuri de calitate, aprovizionarea cu vinuri, a ospătarilor domnești. Pentru siguranța Voievodului acesta gusta vinul înainte de a fi servit pentru a verifica dacă nu era otrăvit. În

Moldova, Ștefan cel Mare este considerat ctitorul podgoriilor și pivnițelor obștești și personale.

Caracteristica zonei: cuprinde 4 raioane administrativ-teritoriale (Ștefan Vodă, Căușeni, Cimișlia și Basarabeasca) din sud-estul țării, 3 areale naturale (lunca râului Botna, terasele Nistrului și câmpia Moldovei de Sud). În această regiune viti-vinicolă unitatea dintre văi și dealuri reprezintă o formă de relief specifică, cu soluri castanii și podzolice, cernoziomuri bogate în humus și microelemente.

Caracteristica denumirii IGP "Valul lui Traian"

Denumirea arealului geografic a fost inspirată de prezența pe acest teritoriu a celui mai mare și mai vechi monument istoric - Valul lui Traian, o fortificație din perioada antică târzie despre care unii specialiști spun că reprezintă un punct de demarcare dintre romani și lumea „barbară” sau rămășițe ale construcțiilor defensive din epoca împăratului Traian.

Caracteristica zonei: particularitățile de mediu specifice zonei sudice a RM au condus la obținerea unor vinuri cu tipicitate unică și irepetabilă. Geografic se includ 3 subregiuni cu particularități pedoclimaterice specifice din câmpia Bugeacului, Codrii Tigheciului și Terasale Prutului, cu o suprafață de 43203 ha viță de vie. Teritoriul regiunii se încadrează în zona naturală Est-Europeană și Mediteraneană. Teritorial zona este formată din suprafețele raioanelor Leova, Cantemir, Cahul, Comrat, Ceadâr-Lunga, Taraclia și Vulcănești.

Caracteristica denumirii IGP „Divin”

Zona geografică este specializată în producerea rachiuului de vin, fabricat exclusiv din distilate pentru divin, maturat în contact cu lemnul de stejar de minim 3 ani și comercializat cu Indicația Geografică Protejată "Divin". Aria geografică se extinde pe teritoriul cuprins în hotarele Republicii Moldova, cuprinzând zona continentală amplasată la nord între podișurile Carpatiene, în Centru - zona Codru și la Sud - stepele Bugeacului. Valoarea temperaturii medii anuale variază în limitele 10-12°C, relieful este puternic fragmentat cu stepă caracteristică extremelor de Nord, Sud și centrale (rețea de văi, vâlcele, ravene și hârtoape). Solurile sunt cenușii, brune, cernoziomuri obișnuite, tipice, stanice și cambice), bine aerate și bogate.

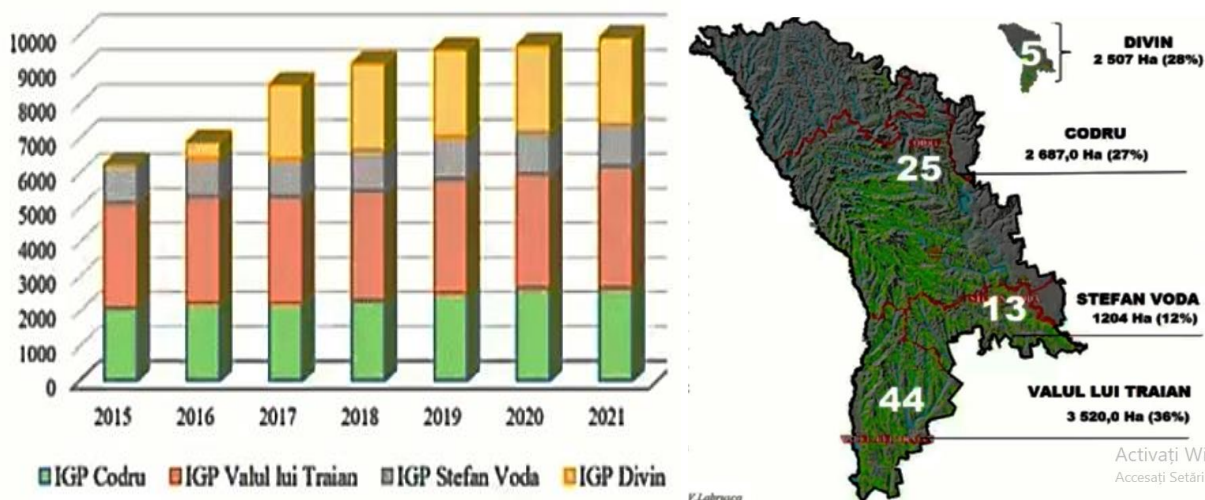
Figura 1. Amplasarea geografică a celor 4 zone vitivinicole naționale

Conform datelor statistice, 37% din consumatorii europeni percep indicațiile geografice ca semne ce garantează originea și calitatea, 56% locul și metoda de producție, 17% tradiția [1]. Piața locală este relativ mică și are o capacitate de absorbție limitată, în consecință dezvoltarea economică a țării depinde esențial de performanța sa pe piețele de export. Astfel, în prezent din suprafața totală de 9937 hectare de viță-de-vie deținute de 89 de producători sunt cu IGP, doar 15% din plantațiile de viță-de-vie sunt destinate producerii vinului din categoria IGP.

Tabelul 1

Principalele caracteristici climatice ale Indicațiilor Geografice Protejate naționale

Caracteristica zonei				
Zonele Geografice IGP	Altitudine (raportată la nivelul mării)	Zile însorite pe an	Cantitatea de precipitații medii anuale	Suma temperaturilor active
”Codru”	peste 100 m	175-183	550-700 mm,	2900-3100°C.
”Ștefan Vodă”	120 – 190 m.	310 – 320	450 – 550 mm.	3000 – 3450°C
”Valul lui Traian”	5 – 311 m.	310 – 320	450 – 550 mm.	3000 – 3450°C
”Divin”	250-300 m N-V și 100-150 m la S-E	175-183	550-700 mm la N și Centru și 450-600 mm S.	2900-31 00°C

Figura 2. Dinamica de fabricare a vinurilor și divinurilor în ultimii 7 ani/ repartizarea ponderală a suprafețelor de viță de vie per cele 4 zone vitivinicole naționale

Concluzii

Indicația geografică reprezintă obiecte de proprietate intelectuală, care servesc la identificarea originii produselor, fiind garanții ale calității și valorii acestora. O direcție nouă și absolut actuală în domeniul producerii vinurilor și băuturilor tari este argumentarea și promovarea fabricării acestor băuturi, în scopul sporirii nivelului de calitate, lărgirii sortimentului, creșterii volumului de producere și export.

Regiunile geografice delimitate pentru producerea vinurilor și divinurilor cu statut de ”IGP”, permit valorificarea arealului țării noastre, prin caracteristicile terroir-ului ce se redă în tipicitatea vinului caracteristic fiecărei regiuni în parte, permitem identificarea zonelor ce își lasă fiecare amprenta sa în formarea vinului, prin pregnanță în calitățile organoleptice ce descriu flora și fauna, fiecare formă de relief și microclima ce permite fiecărui strugure în parte să-și formeze caracterul propriu care ulterior se va evidenția în paharul fiecărui consumator. Astfel, prin delimitarea zonelor date și reglementarea producției prin Caietele de Sarcini nu doar se oferă consumatorilor un produs de calitate înaltă, dar și ilustrația țării noastre fiecărui în parte, povestim despre meleagurile pline de tradiții și priveliști pitorești și dezvăluim istoria neamului.

Recomandări practice:

- extinderea plantațiilor de viță-de-vie pentru producerea vinurilor și divinurilor din categoria IGP de până la 35 % din suprafața totală de viță-de-vie existentă;
- pentru diminuarea impactului negativ al înghețurilor timpurii de toamnă/primăvară încorporarea îngrășămintelor de potasiu și fosfor în sezonul cald permite stimularea procesul de vegetație a butucilor și maturarea efectivă a lăstarilor;
- plantarea de soiuri ampelografice rezistente la boli, dăunătorilor și înghețuri timpurii, precum cele rizogene și cele de selecție nouă;
- administrarea micro-îngrășămintelor pentru accelerarea maturării strugurilor și lemnului anual (lăstarilor verzi) al viței de vie;
- efectuarea la timp și calitativ a lucrărilor de îngrijire a solului și butucilor;
- modificarea inscripției obligatorie „Fabricat în Moldova” cu cea „Produs în Republica Moldova” pentru a reduce confuzia vinurilor cu indicație geografică Dealurile Moldovei cu cele naționale, ambele aparținând României Mari.

Referințe

1. MUNTEANU, S. Protecția indicațiilor geografice – subiect de actualitate politică și economică. *Intellectus*, 2007/1, p. 26-33.
2. STURZA, Rodica, GĂINĂ, Boris, IONETE, Elena Roxana, COSTINEL, Diana. Autenticitatea și inofensivitatea produselor uvologice. Chișinău: Editura „MS Logo”, 2017. - 264 p.
3. MOGOL, N. Sistemul indicațiilor geografice în Republica Moldova – realizări și perspective. *Lecturi AGEPI. Comunicări prezentate la Simpozionul anual științifico-practic privind protecția proprietății intelectuale*. Ediția a XVIII-a, Chișinău 21-22 aprilie 2016. P.10-16.
4. Legea privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate nr.66-XVI (adoptată la 27.03.2008, în vigoare din 25.10.2008).
5. Caietul de sarcini privind producerea vinurilor indicatia geografictr protejati ”Ștefan Vodă”- aprobat 20 aprilie 2018.
6. Caietul de sarcini privind producerea vinurilor indicatia geografică protejati ”Codru”- aprobat 25 mai 2017.
7. Caietul de sarcini privind producerea vinurilor indicatia geografictr protejati ”Valul lui Traian”- aprobat 05 august 2019.
8. Caietul de sarcini la fabricarea băuturii cu indicație geografică protejată ”Divin”- aprobat la data de 23 octombrie 2012.